

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Inspectie Provinciaal Archeologisch Depot Overijssel

Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

In stand houden depot

*Zorg voor een goede
aanlevering*

*Zorg voor een verantwoorde
opslag*

*Houd vondsten, monsters
en documentatie voor
iedereen toegankelijk*

Missie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	6
Aanleiding inspectie	6
Aanpak inspectie	7
Schets archeologisch depot	7
Leeswijzer	7
1 In stand houden van een depot	8
1.1 Bevindingen	8
1.2 Conclusies	9
1.3 Aanbevelingen	9
2 Goede aanlevering	10
2.1 Bevindingen	10
2.2 Conclusies	11
2.3 Aanbevelingen	11
3 Verantwoorde opslag	12
3.1 Bevindingen	12
3.2 Conclusies	14
3.3 Aanbevelingen	15
4 Toegankelijkheid	16
4.1 Bevindingen	16
4.2 Conclusies	17
4.3 Aanbevelingen	17
Bronnen	18
Verklarende woordenlijst	19

Foto: De graansilo van de voormalige firma Weijers waarin het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel A.D. Verlinde gevestigd is.

Samenvatting

De provincie Overijssel houdt een depot in stand waarin archeologische vondsten, monsters en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie, aangetroffen bij opgravingen binnen de provincie, worden opgeslagen op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Dit concludeert de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (Inspectie) na inspectie van het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel (PDBO) in Deventer op 4 november 2025.

Het PDBO is goed toegerust op het uitvoeren van de wettelijke taak. Er is veel oog voor het behoud van de in het depot opgeslagen vondsten en de toegankelijkheid van zowel de opgeslagen vondsten als de bijbehorende documentatie. Wel ziet de Inspectie dat:

- Er onduidelijkheid bestaat over het mandaat van het PDBO.
- De personele bezetting en de financiering van het PDBO voldoende is, mits er geen onverwachte knelpunten ontstaan.
- Er achterstanden zijn in registratie waardoor een aantal oude archeologische onderzoeken niet of niet voldoende is ontsloten.
- Het PDBO nagenoeg vol zit en er nog geen concrete plannen zijn om het dreigende ruimtegebrek aan te pakken.
- Ondanks dat de opslag van vondsten, monsters en documentatie zodanig is dat de conditie stabiel blijft en de toegankelijkheid is gewaarborgd, er qua proces, controle en vastlegging een aantal verbeteringen mogelijk zijn.
- Een calamiteitenplan voor de collectie ontbreekt.

De Inspectie doet de volgende aanbevelingen:

- Zorg dat het mandaat voor het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van depotbeheer juridisch vastgelegd is.
- Zorg dat het personeelsbestand voldoende is om aan de wettelijke taak van het houden van een depot te voldoen. Ook als onvoorziene omstandigheden zich voordoen.
- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstand, met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer de achterstanden zijn weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.
- Werk een scenario uit om op tijd aanvullende opslagcapaciteit voor het PDBO veilig te stellen.
- Zorg voor een procedure voor het controleren van de klimaatcondities van alle locaties en leg afwijkingen en genomen maatregelen vast.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.
- Breng de risico's voor de collectie rondom conservering en veiligheid voor alle locaties in beeld en gebruik deze risicoanalyse bij het opstellen van een calamiteitenplan.
- Zorg voor een procedure voor het tussentijds fysiek controleren van de conditie van de bruiklenen.

Inleiding

Aanleiding inspectie

Alle vondsten die afkomstig zijn van een archeologisch onderzoek worden bewaard in een depot, samen met de bijbehorende documentatie. Hierdoor blijft het archeologisch erfgoed een bron voor onderzoek door wetenschappers, amateurarcheologen en andere geïnteresseerden. Het is daarom niet alleen belangrijk dat deze vondsten en documentatie langdurig behouden blijven, maar ook dat ze toegankelijk zijn en blijven.

De verantwoordelijkheid voor het in stand houden van archeologische depots is primair bij de provincies belegd.¹ Gemeenten kunnen aan de provincie toestemming vragen om vondsten die binnen hun grenzen zijn gedaan te bewaren in een eigen depot.² Conform de Erfgoedwet moeten de vondsten, en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie en rapporten³, in deze depots worden opgeslagen op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: de Inspectie) heeft de wettelijke toezichttaak ten aanzien van het in stand houden door deponhouders van deze archeologische depots waarin vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die vanuit het oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

Het toezicht op de archeologische depots bestaat uit een tweejaarlijkse monitor en een periodieke inspectie van de depotlocatie. De laatste fysieke inspecties waren in de periode 2016-2018. Het duurzaam beheer van vondsten, de (digitale) toegankelijkheid van documentatie en de juiste bewaarcondities van bepaalde materiaalcategorieën zijn als risico gesignaleerd. Daarom heeft de Inspectie in 2025 alle provinciale archeologische depots geïnspecteerd om te onderzoeken in hoeverre zij voldoen aan de wet- en regelgeving. Op een later moment volgen de inspecties van de gemeentelijke depots.

Aan de hand van de inspecties van de provinciale archeologische depots wordt in de eerste helft van 2026 een themarapport opgesteld waarin de Inspectie een algemeen beeld schetst over het behoud en de toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie door deze depots.

¹ Artikel 5.8 lid 1 Erfgoedwet

² Artikel 5.8 lid 2 Erfgoedwet

³ Artikel 5.9 lid 1 Erfgoedwet

Aanpak inspectie

De Inspectie heeft de open norm uit de Erfgoedwet uitgewerkt in een toetsingskader met criteria waaraan ten minste moet zijn voldaan en indicatoren om dit aan te tonen.⁴ Bij het uitwerken van de criteria en indicatoren heeft de Inspectie aansluiting gezocht bij de in het archeologische veld bekende en gedragen Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), specifiek in KNA protocol 4010 Depotbeheer.⁵ Deze norm is door het archeologische veld opgesteld en door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen.⁶ Per 1 april 2024 is versie 4.2 de vigerende versie.

Voor de beoordeling van het in stand houden van een archeologisch depot heeft de Inspectie op basis van de volgende bronnen en activiteiten informatie verzameld en geanalyseerd:

- Aanbevelingen en opvolging van de vorige inspectie;
- Beantwoording van de vragenlijst van de *Monitor Archeologische depots 2023-2024* van de Inspectie;
- Inzage in documenten over het in stand houden van het archeologisch depot, zoals beleidsdocumenten, mandaatbesluiten, jaarverslagen en richtlijnen;
- Gesprek op 4 november 2025 met de adviseur erfgoed van de provincie Overijssel, de provinciaal archeoloog en één van de twee depotbeheerders.
- Een bezoek aan het archeologisch depot in Deventer.

De inspectie werd uitgevoerd door twee inspecteurs.

Schets archeologisch depot

Het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel (PDBO) heeft als hoofdlocatie de Bergpoortstraat te Deventer en huist in een Rijksmonument: een herbestemde graansilo van de voormalige firma Wijers. Daarnaast beschikt het depot over kantoorruimte in het naastgelegen pand op de Bergstraat 79 en huurt het opslagruimte bij een bedrijf in Zwolle.

In het PDBO zijn de vondsten ondergebracht afkomstig uit de archeologische onderzoeken die uitgevoerd worden in de provincie Overijssel. Het depot beschikt over rond de 6000 dozen gevuld met vondsten.

De gemeenten Zwolle en Kampen beschikken over een eigen archeologisch depot.

Leeswijzer

Dit inspectierapport volgt het toetsingskader door de norm over vier afzonderlijke hoofdstukken te verdelen: (1) het in stand houden van een archeologisch depot, (2) de zorg voor een goede aanlevering, (3) de zorg voor een verantwoorde opslag en (4) het voor een ieder toegankelijk houden van vondsten, monsters en documentatie. Ieder hoofdstuk begint met de norm, gevolgd door de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

In het deponeringsproces komen een aantal begrippen voor die in een verklarende woordenlijst aan het eind van dit rapport worden uitgelegd.

⁴ Toetsingskader archeologische depots

⁵ KNA protocol 4010 Depotbeheer

⁶ Artikel 2.b, sub 6, Regeling Erfgoedwet archeologie

1 In stand houden van een depot

Voor het in stand houden van een archeologisch depot moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan zodat archeologische vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die uit oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Een goed functionerend depot vraagt om ruimte, deskundigheid en voldoende personeel en middelen.

1.1 Bevindingen

Beleid

In het beleidsplan *Cultuur en erfgoedbeleid Overijssel 2025-2028* is door de provincie Overijssel aangegeven dat het houden van een depot voor archeologische vondsten en documentatie een wettelijke taak is.

De provincie Overijssel heeft wettelijke erfgoedtaken op het gebied van archivering en archeologie uitbesteed aan derden. Het PDBO is ondergebracht bij een dergelijke derde partij, de stichting Het Oversticht. Deze stichting ontvangt subsidie van de provincie om het PDBO in stand te houden.

Tijdens de inspectie gaven de gesprekspartners aan dat zij twijfelde of het mandaat dat Het Oversticht krijgt om namens de provincie het PDBO in stand te houden goed is vastgelegd.

Locatie

Het PDBO heeft als hoofdlocatie de Bergpoortstraat in Deventer en een tweede locatie die als kantoor wordt gebruikt aan de Bergsingel. Deze twee locaties worden gehuurd van NV Bergkwartier, een POM (Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud). Verder huurt het PDBO opslagruimte bij een bedrijf dat gevestigd is in Zwolle. Hier is het papieren archief van het depot ondergebracht. Na de inspectie werd pas bekend dat hier ook zware bouwfragmenten en zeshonderd verpakkingseenheden met vondsten opgeslagen. De Inspectie was op deze korte termijn niet in de gelegenheid ook deze locatie te bezoeken.

Organisatie

Het Oversticht heeft 2 depotbeheerders in dienst die samen een capaciteit van 1,3 fte leveren. De deponhouder (adviseur erfgoed van de provincie Overijssel) besteedt 0,02 FTE (40 uur per jaar) aan haar taken m.b.t. het depot. Gemiddeld leveren stagiaires 1 FTE. Voor bepaalde taken kan worden teruggevallen op de provinciaal archeoloog die ook in dienst is van Het Oversticht.

Tijdens de inspectie gaven de gesprekspartners aan dat het aantal FTE net voldoende is voor het uitvoeren van de wettelijke taken. De huidige bezetting laat

| | | | | | | |

weinig ruimte voor onverwachte situaties en bevindt zich daarmee in een kwetsbaar evenwicht. Indien er wel problemen zijn kunnen de depotbeheerders niet altijd binnen de beschikbare werktijd alle benodigde werkzaamheden uitvoeren.

De depotbeheerders houden hun professionele kennis op peil en blijven zich ontwikkelen. Dit gebeurt door het volgen van cursussen en het bezoeken van symposia die relevant zijn voor hun taken.

Financiën

Het budget voor het PDBO komt via Het Oversticht uit de vier jaar durende subsidieregeling die gekoppeld is aan de eerder beschreven kaderregeling. Volgens de aanwezige gesprekspartners is het budget voldoende voor het uitvoeren van de wettelijke taken, mits er geen onvoorziene omstandigheden optreden.

1.2 Conclusies

De provincie Overijssel beschikt over actueel beleid voor het in stand houden van een archeologisch depot. Echter is er momenteel onduidelijkheid over de vastlegging van het mandaat van het depot.

Volgens de gesprekspartners was de personele bezetting en de financiering van het PDBO voldoende voor het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van depotbeheer, zolang geen onvoorziene omstandigheden zich voordoen. Dit resulteert in een wankel evenwicht, waardoor de depotbeheerders bij knelpunten niet altijd binnen de beschikbare werktijd alle benodigde werkzaamheden kunnen uitvoeren.

1.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg dat het mandaat voor het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van depotbeheer juridisch vastgelegd is.
- Zorg dat het personeelsbestand voldoende is om aan de wettelijke taak van het houden van een depot te voldoen. Ook als zich onvoorziene omstandigheden voordoen.

2 Goede aanlevering

Een goede aanlevering aan en plaatsing in het archeologisch depot waarborgt duurzaam behoud en toekomstige toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie.

2.1 Bevindingen

Eisen aan aanlevering

De eisen uit KNA protocol 4010 voor het aanleveren van vondsten, monsters en documentatie zijn leidend bij het PDBO. Naast een maximum aan het gewicht van verpakkingseenheden stelt het depot geen aanvullende aanleververeisen aan deponering.

Aanleverprocedure

Door de depotbeheerder is een toelichting gegeven op de aanleverprocedure. Het deponeren van archeologische vondsten, monsters en documentatie aan het PDBO begint met de Pakbon. De aanlevering van digitale documentatie, inclusief de Pakbon, moet worden ingediend via ArcheoDepot. Na controle en goedkeuring kan een afspraak voor de overdracht van analoge documentatie, vondsten en monsters gemaakt worden.

Na de aanlevering van vondsten en monsters volgt een steekproefsgewijze controle. De depotbeheerder gaf aan dat bij een steekproefsgewijze controle meestal al vrij snel tekortkomingen geïdentificeerd kunnen worden. Indien een aanlevering van vondsten niet goed gaat bijvoorbeeld vanwege problemen met de conservering van de aangeleverde vondsten, moeten certificaathouders de vondsten weer komen ophalen.

Wanneer de deponering is afgerond wordt dit vastgelegd in een overdrachtsverklaring.

Digitale projectdocumentatie

De digitale projectdocumentatie wordt op de servers van ArcheoDepot opgeslagen. Ook wordt via ArcheoDepot aangeleverd bij het e-depot Data Archiving and Networked Services (DANS). Een deel van de overige documentatie, zoals PvE's en selectievoorstellen, wordt ook opgeslagen op de cloud-server van Het Oversticht.

Conservering

De conservering van vondsten wordt gecontroleerd aan de hand van de conserveringsrapporten.

Niet-accepteren aanlevering

In het gesprek kwam naar voren dat als er problemen zijn met het aanleveren met documentatie het meestal gaat om kleine technische problemen, zoals schrijffouten.

Tijdens de (eerste) aanlevering van vondsten zijn er vaker problemen dan met het aanleveren van documentatie. Redenen hiervoor zijn volgens de *Monitor Archeologische depots 2023-2024*; onvolledige vondstenaanlevering, onjuiste aanlevering van monstermateriaal of aanlevering van niet-geconserveerd vondstmateriaal.

Deselectie

Er wordt sporadisch van uit het veld contact opgenomen over deselectie. Selectievoorstellen worden behandeld door één van de depotbeheerders in samenspraak met de provinciaal archeoloog. De afspraken die worden gemaakt over de deselectie van vondsten worden meestal per mail vastgelegd en opgenomen in het dossier van het project.

De gesprekspartners gaven aan dat er nauwelijks vondstmateriaal uit eigen depot wordt gedeselecteerd. Dit gebeurt alleen als vondsten dusdanig vergaan zijn dat het bewaren niet meer zinnig is. Wanneer er gedeselecteerd wordt uit eigen depot, worden er foto's gemaakt en vastgelegd in het dossier van het project.

Achterstanden in registratie

Tijdens de inspectie zaten er 65 projecten in de werkvoorraad van het depot. Hiernaast waren er nog 200 oudere projecten van de voormalige Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek (nu Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) en de gemeente Deventer die nog niet (volledig) verwerkt zijn. Deze projecten zijn alleen op doosniveau geregistreerd.

De gesprekspartners gaven aan dat zij door tijdgebrek niet toekomen aan de verwerking van deze oudere projecten. Er ligt geen concreet plan van aanpak voor deze oudere (niet KNA-plichtige) projecten.

2.2 Conclusies

Het PDBO maakt zowel voor de aanlevering aan het archeologisch depot als voor de plaatsing in het depot gebruik van ArcheoDepot. Hiermee is bij deponering een goede aanlevering aan en plaatsing in het depot van vondsten, monsters en documentatie geborgd.

Door achterstanden in registratie, is een aantal oudere archeologische onderzoeken niet of niet voldoende ontsloten. De vondsten en monsters van deze onderzoeken zijn mogelijk niet uitgewerkt en/of geconserveerd.

2.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstand, met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer de achterstanden zijn weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.

3 Verantwoorde opslag

Een verantwoorde opslag zorgt ervoor dat de conditie van vondsten, monsters en documentatie zo stabiel mogelijk blijft en eventuele calamiteiten voorkomen dan wel geminimaliseerd kunnen worden.

3.1 Bevindingen

Opslagcapaciteit

In de *Monitor Archeologische depots 2023-2024* is aangegeven dat verschillende depotruimten de komende twee jaar vol raken. Het gaat om de algemene bewaar ruimte met minimale bewaarcondities (oftewel het bulkdepot), de ruimte voor archief opslag, de ruimte voor opslag van fotomateriaal, de klimaatkast voor de opslag van DNA-monsters en de metaal klimaatkast.

Er zijn sinds de publicatie van de *Monitor Archeologische depots 2023-2024* al maatregelen genomen door het depot. Er is een dependance in Zwolle in gebruik genomen, voornamelijk voor het papieren archief maar ook voor een deel van de vondsten. Verder is er ingezet op het inschikken binnen het depot. Hierdoor wordt de beschikbare ruimte efficiënter benut. De depotbeheerder gaf aan te verwachten dat de locatie in Zwolle de komende jaren niet vol zal komen te zitten. Ook kwam naar voren in het gesprek dat er al is nagedacht hoe het ruimtegebrek in de toekomst aangepakt kan worden.

De provincie heeft de mogelijkheid onderzocht om het PDBO te laten aansluiten bij het nog te bouwen nieuwe collectiecentrum Overijssel dat bedoeld is om de verschillende archieven en collecties op één plek te huisvesten. Tijdens de inspectie werd door de gesprekspartners aangegeven dat er vanuit de provincie is besloten dat het PDBO niet zal aansluiten bij het nieuwe collectiecentrum. De kosten voor het huisvesten van de archeologische vondsten in het nieuwe collectiecentrum zouden te hoog zijn. Er zijn verder nog geen concrete plannen gemaakt om het dreigende ruimtegebrek van het PDBO op te lossen.

Tijdens de inspectie is vastgesteld dat meerdere opslagruimten nagenoeg vol zijn. Voornamelijk in algemene bewaar ruimte met minimale bewaarcondities, waar het gros van de collectie van het depot bewaard wordt, is nog weinig ruimte over. De gesprekspartners gaven wederom aan dat waarschijnlijk binnen twee jaar het bulkdepot vol zal komen te zitten. Wel was het volgens de depotbeheerder mogelijk dat er weer enige ruimte vrij komt indien de gemeente Deventer besluit om wel deel te nemen aan het nieuwe collectiecentrum Overijssel.

Naast het vol raken van het bulkdepot kwam in het gesprek naar voren dat zowel de klimaatkast voor metaalvondsten als de klimaatkast voor de opslag diverse monsters zo goed als vol zitten. Er is alleen nog ruimte voor kleinere voorwerpen. De vriezers voor het opslaan van DNA materiaal zijn volledig vol.

Opslagruimten

Het depot aan de Bergpoortstraat bestaat uit een kantoorgedeelte en een opslag gedeelte. Beide secties zijn verspreid over meerdere verdiepingen. Het opslaggedeelte bestaat uit zeven verdiepingen. De lagere verdiepingen worden gebruikt voor de opslag van vondsten die minimale bewaarcondities nodig hebben. Op de eerste verdieping bevinden zich tevens de kleine klimaatkasten (vriezers) voor de opslag van DNA-monsters en diverse monsters. In dezelfde ruimte bevindt zich de server, die eigendom is van de gemeente Deventer, maar gebruikt wordt door het PDBO.

De depotbeheerder gaf aan dat het klimaat binnen deze ruimte moeilijk te beheersen is. Dit komt doordat op deze verdieping, in tegenstelling tot de bovenliggende verdiepingen, geen airconditioning aanwezig is.

Op de zevende verdieping van het opslaggedeelte van het depot bevinden zich de klimaatkasten voor metaalvondsten en organisch materiaal. Op deze zolderverdieping is ook geen airconditioning aanwezig.

Als er problemen zijn met de klimaatinstallaties gaat er een audioalarm af. De dataloggers die de conditie van de klimaatinstallaties registreren kunnen op afstand worden uit gelezen. Het depot houdt een logboek bij van de klimaatcondities, echter is er geen vaste procedure op papier vastgelegd voor regelmatige controles. De gesprekspartners gaven aan dat controles wel ingepland staan in de agenda's en ook plaatsvinden. Omdat pas later duidelijk werd dat er ook vondsten worden opgeslagen in Zwolle heeft de Inspectie niet kunnen verifiëren of dit ook geldt voor deze dependance.

Calamiteitenplan

Het PDBO heeft een BHV-plan maar geen calamiteitenplan voor de collectie. Er worden wel al acties ondernomen op het gebied van mogelijke calamiteiten, echter zonder een uitgevoerde risicoanalyse. Het depot heeft een abonnement bij de Museumwacht voor noodsituaties. Daar kunnen vondsten tijdelijk worden ondergebracht in het geval van een calamiteit. De gesprekspartners gaven aan dat in het verleden het depot wel een calamiteitenplan had.

Controle op achteruitgang vondsten

Het Oversticht heeft een Plan van aanpak voor kwetsbare vondsten uit 2008. De hierin beschreven procedure voor de controle van kwetsbare vondsten wordt niet meer gebruikt.

In plaats hiervan worden er steekproefsgewijze controles uitgevoerd. De depotbeheerder gaf aan dat alle houten voorwerpen twee jaar geleden zijn gecontroleerd en dat de metaalcollectie afgelopen jaar is geïnspecteerd. Als er problemen met voorwerpen worden gesignaleerd, komen de betreffende vondsten op een conserveringslijst. Aan de hand van deze conserveringslijst wordt er één keer per jaar een restauratiebedrijf ingehuurd om voorwerpen te (her)conserveren die aan (ingrijpende/aanzienlijke) behandeling toe zijn. Voorwerpen die minder ingrijpende behandelingen nodig hebben, worden soms gerestaureerd in het restauratieatelier van de gemeente Deventer op de begane grond van het depot.

Opslag digitale informatie

Alle projecten worden via de Pakbon aangeleverd, waardoor alle digitale informatie via ArcheoDepot in DANS wordt opgeslagen.

In het gesprek kwam naar voren dat nog niet alle informatie op de fysieke datadragers van het depot is overgezet naar de servers van het depot. De gesprekspartners verwachten dat nog circa 10% van de informatie uit sommige oude projecten op fysieke datadragers staat.

Er wordt regelmatig een back-up gemaakt van de digitale informatie die wordt opgeslagen op de eigen cloud-server van Het Oversticht. Er wordt vier keer per dag een back-up gemaakt van de digitale informatie die wordt opgeslagen op de cloud-server van Het Oversticht.

3.2 Conclusies

Het PDBO is nagenoeg vol. Er dreigt binnen twee jaar een gebrek aan ruimte te ontstaan, voornamelijk in het bulkdepot. In de klimaatkamers voor het opslaan van metaal en de opslag van organisch materiaal is er alleen nog ruimte voor het toevoegen van kleinere voorwerpen. De vriezers voor het opslaan van DNA materiaal zitten vol. De mogelijkheden om binnen de huidige locatie nog extra ruimte te vinden zijn beperkt. Er zijn nog geen concrete plannen hoe om te gaan met deze problematiek. De Inspectie concludeert dat er een risico bestaat dat de verantwoorde opslag van archeologische vondsten in de nabije toekomst in het geding komt.

De opslag van vondsten, monsters en documentatie in het PDBO is zodanig dat de conditie stabiel blijft. Het is echter niet optimaal dat de klimaatkasten voor de opslag van DNA-monsters en diverse monsters in dezelfde ruimte staan als de server van het PDBO, omdat er op deze verdieping geen airconditioning aanwezig is.

De klimaatcondities in de verschillende depotruimten worden regelmatig gecontroleerd en vastgelegd in een logboek. Echter heeft het depot de procedure voor het controleren van de klimaatcondities niet schriftelijk vastgelegd. Het is de Inspectie niet duidelijk of dit voor alle locaties geldt.

Het PDBO heeft een abonnement op de Museumwacht voor noodsituaties, maar geen calamiteitenplan voor de collectie op basis van een risicoanalyse. Hierdoor ziet de Inspectie een risico dat er onvoldoende beeld is van alle risico's voor de collectie. Dit kan leiden tot onduidelijkheid over de handelingen die ondernomen moeten worden in geval van een calamiteit.

Het Oversticht heeft een verouderde procedure voor kwetsbare materialen die niet meer wordt toegepast. Er worden enkel steekproefsgewijs controles uitgevoerd, wat onvoldoende is om vast te stellen of de conditie van deze materialen stabiel blijft.

Er moet nog een controle plaatsvinden op de fysieke datadragers van het depot om vast te stellen of alle informatie van oudere projecten succesvol is overgezet naar de server van het PDBO.

3.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Onderneem actie om aanvullende opslagcapaciteit voor het PDBO veilig te stellen.
- Zorg voor een procedure voor het controleren van de klimaatcondities voor alle locaties en leg afwijkingen en genomen maatregelen vast.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.
- Breng de risico's voor de collectie rondom conservering en veiligheid voor alle locaties in beeld en gebruik deze risicoanalyse bij het op te stellen calamiteitenplan.

4 Toegankelijkheid

Vondsten, monsters en documentatie zijn duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek, nu en in de toekomst, en voor andere geïnteresseerden (amateurarcheologen, publiek, bruikleen).

4.1 Bevindingen

Standplaatsregistratie

Het PDBO maakt voor de standplaatsregistratie gebruik van ArcheoDepot en ondersteunende Excel bestanden.

Van de vijf projecten, willekeurig door de Inspectie geselecteerd uit ArcheoDepot voor een controle op standplaatsregistratie, waren de vondsten van het eerste project gedeselecteerd. Het tweede project was gedeponereerd bij het depot maar de bijbehorende vondsten hadden nog geen standplaats toegewezen gekregen. De depotbeheerder gaf aan dat dit kwam doordat het om een complex project ging waarvan niet alle vondsten tegelijk waren aangeleverd.

De overige drie projecten konden zonder problemen worden teruggevonden in het systeem. Bij de fysieke controle van de vondsten konden alle voorwerpen teruggevonden worden in de verschillende depotruimten.

Digitale toegankelijkheid

Op de publiekswebsite van het PDBO kunnen onder andere 75 bijzondere vondsten en de bijbehorende informatie geraadpleegd worden, drie uit elke gemeente in Overijssel. Deze 75 vondsten maken onderdeel uit van het publieksprogramma van de provincie Overijssel: de vondst van Overijssel.⁷

In ArcheoDepot kan geraadpleegd worden welke projecten en vondsten er in het PDBO zijn gedeponereerd. Echter kan er via ArcheoDepot door derden geen goede relatie gelegd worden tussen vondsten en documentatie. De documentatie van de projecten die gedeponereerd zijn in het PDBO kunnen via DANS worden ingezien.

Omdat ArcheoDepot en DANS beperkt zijn in hun gebruiksvriendelijkheid onderzoekt het PDBO of het mogelijk is om Atlantis in gebruik te nemen. Dit is een web-based collectie registratiesysteem voor beheer en online presentatie van archief- en erfgoedcollecties en zou het mogelijk maken om de collectie van het PDBO op een publieksvriendelijkere manier digitaal te ontsluiten.

Bruiklenen

Het PDBO stimuleert de beleving van het erfgoed van de provincie Overijssel door haar archeologische collectie beschikbaar te stellen voor exposities door middel van

⁷ <https://www.archeologieoverijssel.nl/vondst-van-overijssel>

bruiklenen. Als de conditie het toelaat worden vondsten ook uitgeleend aan niet traditionele locaties zoals een lokale Bed & Breakfast.

Voordat voorwerpen in bruikleen worden gegeven maakt het PDBO een inschatting of de locatie geschikt is. Op basis van deze inschatting wordt door het PDBO bepaald welke voorwerpen passend zijn voor een bruikleen aan de aanvrager. Voordat vondsten in bruikleen worden gegeven worden zij gecontroleerd en gefotografeerd. Bij terugkomst wordt de conditie van het uitgeleende voorwerp gecontroleerd aan de hand van deze foto's. Bruiklenen worden in een dossier vastgelegd en bijgehouden.

De gesprekspartners gaven aan dat het PDBO telefonisch navraag doet naar de staat van haar bruiklenen. Het depot voert geen regelmatige tussentijdse fysieke inspecties uit van haar bruiklenen. De reden hiervoor is dat de medewerkers van het depot onvoldoende tijd hebben om deze fysieke inspecties uit te voeren. Tegelijkertijd kwam in het gesprek naar voren dat er wel is nagedacht over het inspecteren van de bruiklenen. De depotbeheerder gaf aan dat zij er van bewust is dat het inspecteren van de bruiklenen bij het wettelijke taken pakket hoort.

Overige publieksactiviteiten

De provincie Overijssel hecht veel waarde aan het betrekken van het publiek bij de archeologie. Het PDBO opent minimaal één keer per jaar zijn deuren voor het publiek en heeft een regeling voor bezoekers, meerdere vitrines met vondsten en ruimtes waar derden onderzoek kunnen doen. Verder ontsluit het depot zijn collectie door tentoonstellingen te organiseren. Het meest recente voorbeeld hiervan is de reizende toonstelling over de Trechterbeker cultuur. Daarnaast verstuurt het depot vier keer per jaar een digitale nieuwsbrief en biedt het diverse lessen aan voor leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs.

4.2 Conclusies

De provincie Overijssel houdt vondsten, monsters en documentatie duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek.

Vanwege de gebruiksonvriendelijkheid van ArcheoDepot en DANS zijn vondsten, monsters en documentatie minder toegankelijk voor derden. Het PDBO onderneemt stappen om zijn collectie beter (digitaal) toegankelijk te maken voor derden bijvoorbeeld door te onderzoeken of het Atlantis in gebruik kan nemen.

Hiernaast heeft het PDBO faciliteiten voor derden en ontsluit zij het archeologisch erfgoed van Overijssel op diverse manieren. De Inspectie constateert dat er een tussentijdse fysieke controle op achteruitgang van de in bruikleen gegeven objecten ontbreekt en ziet hierin een risico voor de collectie.

4.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een procedure voor het tussentijds fysiek controleren van de conditie van de bruiklenen.

Bronnen

Gesprekspartners

Functie
Depothouder (adviseur erfgoed van de provincie Overijssel)
Provinciaal archeoloog
Depotbeheerder

Geraadpleegde documenten

Document
Beleidsplan Cultuur en erfgoedbeleid Overijssel 2025-2028
Mandaatbesluit_verlening PvA HO kaderregeling 2025-2028
2024 Aanleveringsvoorwaarden Provinciaal Depot Overijssel
2009 - PvA kwetsbare materialen
Calamiteitenplan 2011 Contract Museumwacht
Subsidieaanvraag_Het_Oversticht_2025-2028
Calamiteitenplan 2011 Contract Museumwacht
Huurcontract Bergpoortstraat 191-193
Huurcontract Bergsingel 79

Verklarende woordenlijst

ArcheoDepot – ArcheoDepot is een gemeenschappelijke data service voor archeologische depots in Nederland. Het fungeert als een centraal aanleveringsloket voor overheden en archeologische bedrijven (-> certificaathouders) om vondsten, monsters en documentatie van archeologische opgravingen digitaal te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken. Dit gebeurt met een Pakbon.

Axiell – Axiell is een softwarepakket voor collectiebeheer in musea en wordt soms ook in (archeologische) depots gebruikt.

Atlantis – Atlantis is een web-based collectie registratiesysteem voor beheer en online presentatie van archief- en erfgoedcollecties

Certificaathouder – Uitvoerders van archeologische opgravingen die beschikken over een certificaat

DANS – Data Archiving and Networked Services is het gezamenlijk instituut van KNAW en NWO voor het opslaan en bewaren van digitale datasets voor toekomstig gebruik. Zij is hiervoor gecertificeerd als repository (e-depot). DANS onderhoudt hiertoe digitale standaardformaten op basis van internationale standaarden en afspraken over o.a. onderhoud en wijzigingen van bestandsformaten. Dit volgt de meest actuele software en stand der (digitale) techniek.

E-depot – Een, minimaal conform de Data Seal of Approval (DSA), gecertificeerd depot voor duurzame opslag van digitale gegevens.

KNA – De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie bestaat uit een aantal protocollen die ieder een deel van het archeologisch werkproces beschrijven. De KNA-protocollen bevatten de minimale inhoudelijke en ambachtelijke eisen die worden gesteld aan archeologische werkzaamheden.

Pakbon – Een gestandaardiseerde beschrijving (inhoudsopgave) de projectdocumentatie en van de te deponeren vondsten en monsters van een archeologisch onderzoek. Bij digitale aanlevering bestaat de pakbon uit een xml-bestand conform SIKB protocol 0102.

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | <https://www.inspectie-oe.nl>

Januari 2026